

252653.

5969

Lasterhaigused.

V. m. 130
n. 121 a
+ T. 1005. +

12/15/2

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

45415

Lastekaiused.

Naljamäng Auaatases.

Wilhelm Walters.

Põlvkond: L. Simm.

Wanemuise
näitelawa
† TARTUS. †

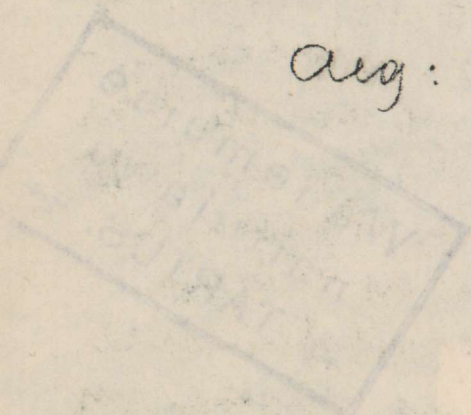
Wanemuise näitelawa
juuli kuu 1911.

Osalised:Ludwig Lehdorff, helilooja.Edith, tema naene.Dr. Max Otto, arst.Franziska, tema naene.Anna, teatidrum. Lehdorffi juures.

Pigemuse koost: pääalim.

Aeg: alusis.

3.

[Böögiluba Lihndurfi korteris. Keer
üks ettenõttu. Mõlemal pool keskel un-
sed, üks parem, teine par. poolle Fäi-
gumise seinas juures, keskkusest parem. p.
kella all serwerimise lauake, murgas ahi.
Fagumises seinas keskkusest parem. p.
suur puhvetei raps selle pääl, teiste ilu
asjade, hulgas majoliina puuvilja
kauss, mille pääl paisikese mija. Puh-
vetikapi kõval lauakene themasinaga
Keset ümberaliku ja mõnusalt sisse-
seatud tuba seisab kaetud laud the
nõudega. Laua ümber pillimeid too-
lid. Laua kohal laelamp. Paremal
pool ees pikutamise sohvaga väikese
lauakesega, mille pääl suitsutamise
tarbeasjad on. Paremal p. ees väike üm-
ber laud, selle ümber pillimeid too-
lid. Pih-
me tool par. pool seinas ääres. Seintel
mitmesugused pildid. Heommix.]

1. etendus

Anna. Siis Ludwig.

Anna [wäga korrakult riides, peenike ja ilus; nähmel dab söekastist süsa ahju, wõtab siis söekasti ja miib ta keskussest wälja]

Ludwig [teredas kodus sammeti-kunnes, punastes saffiani nahast kingades tuleb wäikesi wahcaja järile pähem. p. unest. Käib narmiliselt edasi tagasi ja waatab sagidasti taskunella]

Anna [tuleb kesmelt theekannuga, mida ta söögilaua pääle paneb]

Ludwig. Te peate koputama enne kui sisse tulete.

Anna [tahab ära minna]

Ludwig. Kus siis minime maene on?

Anna [jubu keskusse juures, pöörab ümber]. Armuline preua on weel omas toas.

[Kell lööle ühensa]

Ludwig. Kas kell väge on?

Anna. Ma ei tea.

Ludwig. Ma ei tea? Kas minu naene te
da eika ei saadnud? Ma ütlesin ju...

Anna. Ma ei tea.

Ludwig. Ütelge minu naesule, et ma ju-
ba pool tundi ootan.

Anna [parem. p. ära]

Ludwig. Uskumata! [Käib jälle edasi-
tagasi]

Edith [torelas hommikuleidis tulele par-
poolt]

Anna [Edithi järel]

[Edith] 2. etendus.

Ludwig, Edith, Anna

Edith. Tere hommikust.

Ludwig [äritatult]. Ma ootan juba
tund aega.

Anna [kähub sügilaua juurde, sa-
dab tee aluasid kohtade peäle
parem. ju parem. p. ja talitahi järg-

6.

Edith. Praegu lõi ju alles uhensa
Ludwig [taskunella waadates]. Ili-
na kell on pool kümme. Aga
muidugi, pool tundi hiljem ehk
warem ei tähenda sinu juures
midagi! Sõjas lastakse soldat
maha kui ta ka minut hiljaks
jäab!

Edith. Ma ei ole, Jumalale tänu
soldat.

Ludwig. Jumalale tänu? Ma
sooviksin, et kõik naased paar
aastat soldati kuube kannaksid,
siis oleks lugu nendega parem!

Edith [pilguga Anna poole].
Kas sa oma siletustega parem unsi
niikana ei võtaks kuni me
oleme? [Anna]. Se võite minna!

Anna [uskelt ära]

3. etendus.

Ludwig. Edith

7.

Edith. Nii palju lugupidamist võiks sul küll oma naise vastu olla ja vähemalt tühniku juures olemisel -
Ludwig [pahaselt]. Lugupidamist? Nagu küla mulle nii mina külale. Kas sul ehk oma mehe vastu lugupidamist on? Sa tead, et mind midagi rohkem ei vihkata kui karvast. Ja kui just tingimata üks meist teist võtama peab, siis annan ma olenks eigan, et sina see oled, ja mitte mina!

Edith. Aga -

Ludwig. Ma istun juba varas hommiku kella nuust saadik töö kallal.

Edith. Kui sa soovid, et mina ka orela nuust saadik töö kallal istun -

Ludwig. Ah jumalus!

Anna [on tase sisse tulnud]

4. etendus

Edith, Ludwig, Anna.

Ludwig [Asuale]. Mis te tahate?!

8.

Kas ma teile juba sada korda ei ole ütelnud, et te nopeatama peate?

Anna. Ajaleht on tulnud. [Panub
kehe söögilaua peäle]

Ludwig [õdithile närviliselt]. Kui sul ehk võimalik oleks tüdrukut niikaugele saada, et ta nopeatab, siis oleksin ma sulle isearanis tänuks. Teenijate korraldus on ometi küll sinu asi. [Anna].

Mis peäle teie veel ootate?

Anna [lähel ära keskelt]

5. etendus

Edith. Ludwig.

Edith [vainis haavatult]

Ludwig [lühikese vaheaja järel
sissejuhatawas toonis]. Kas me

vard süüma ei hanna? [Sõttub
laua juurde pehm. p. tooli peäle
ja loeb ajalehte]

Edith [astub laua juurde, panub

9.

suhkruvõõsist suhkruet enne Ludwigile
suis ema klaasi, võtab Ludwigile, siis
emale teed, siis istub ta Ludwigile vastu
vastu ja hakkab süüma]

Ludwig [vaatab ajaliku ära, võtab saia,
ohkab, võtab noa, lõikab saia peolaks
ja määrab ühe poole päale võid]

Tead sa, Edith, kui ma veel ennemal,
mureta ja poisimees olin ja ema
ema juures elasin -

Edith. Mis see tähendab?

Ludwig [edasi jätkades]. Oli minu
eel viisiks seda väikest vaeva mi-
nu eest näha -

Edith. Sinu õde mäistis ja tegi ju näin
paremini kui mina, seda ma tean
juba.

Ludwig [süües]. Kui sa sellest nii hästi
aru saad, mis pärast sa ^{siis talle} ~~meie~~ maja mi-
ritu kui võimalik vastumeelselt tegid?
Ainult, et jumala pärast süükoorid ei
sattuks, tema käest midagi õppida mis

mulle armas?

Edith [siis]. Et sulle wahhe tema ja minu wahel mitte nii sagedasti silmade ees ei oleks.

Ludwig. Waga iseloomuline sinu armastuse jaoks minu wastu.

Kui kedagi armastatakse ja ma arwasin, sa tulid mulle armastusest naeseks, siis peaks emeti ka neid armastama, keda see armuam armastab.

Edith. Kui niisugune järeldus õige oleks siis wiiks pikem seletus õige halwale õksusele sinu armastuse kohta minu wastu.

Wõi arwad sa et minu ema mulle nii lähedal ei seisaks kui sinu õde sinule?

Ludwig. See on koguni teine asi! Naese ema kes iga wainsema juhtumise juures oma tütre poole huiab, ei sünni mitte

noore abielupaari juurde. Ma palun
sind tungivalt, mitte sellest jälle päale
hakata -

Edith. Mina ei hakanud päale.

Ludwig. Kes siis?

Edith. Ja na mina pean oma abielus
nü mõnestgi ajast ilma jääma, mis mul
kodus oli, ja millest ma nüi nihtatud
olin, ial ei uskunud, et ta mul kunagi
puududa võiks.

Ludwig. So? Mis sul siis puudub? Mis?

Edith [vaikib]

Ludwig. Siis raägi ometi. [Tema peilt
langes seinale oleva pildi päale mis
kööki ripub, ta tõuseb üles, läheb pildi
juurde ja likkab ta õieti]. Kas sa ei
saa^{ks} kõrd siia alla külje päale väikest
naelakest lüüa, et oma enese teas mitte
mehhaigeks ei jääks? Ma olen sind
juba mitu korda palunud seda
teha, ja sa tead ometi kui hästunult
niltu rippunud pildist an. Noh siis,
millest sa siis ilma pead olema?

Edith Sa ei taha ameti ise ka
mitte maha salata, et ta pos-
le aasta eest, peigmehega oma
proudi vastu tähelepanelikum
olid, kui nüüd oma naise vas-
tu.

Ludwig. Pahad sina vast tän-
dada, et minu naene oma
mehe vastu nii tähelepanelik
on, kui see naene paarle aasta
eest proukina oma peigmehe
vastu oli?

Edith. Sa mõtled iska aimult
enise pääle!

Ludwig. Ja sina iska aimult
enise pääle! See on just see
kurb lugu!

Anna. [kestava kirekelt sisse
on tulnud, astub sell silmapil-
gul Ludwigile ette, temale kan-
disev pääl kirja ulatades.]

Getendus

Edith. Ludwig. Anna.

Ludwig. [kohkundes] Na pagana
mätku! Kas Te siis seda mellespi-
dada ei jana, häi loodate Te mi-
nu päranduse pääle, et iirka
jälle ilma koputamata, maaga
koduseija, häkitelt minu esil-
mude?!

Anna. Past on tulnud.

Ludwig. Pagana maad niisu-
gune! [Hätakirja]

Anna. [Lähes kiskelt ära]

Fetendus.

Edith. Ludwig.

Ludwig. [astus väikese lauasee
juurde chaiselongue ette, aval-
kirja ja viskab ta lauasee pääle!]

Edith. Mis saäl siison?

Ludwig. [Ahates] Ah, midagi, Leip-
zigist. Minu siphania trüssi-
mise asjus. Jälle üks segadus!

[istub chaiselongue pääle] Minud
midagi kui vihasta ja vihasta,

mi lähel üks päev teie järel mis-
da [Hätab, pakubsi kastise seest
ja tina bronxist tikutussid laua
päält.]

Edith. [astub tema juurde ja
ulatab temale kätt]. Ludwig.

Ludwig. Mis sa tahad?

Edith. Ole jälle häa.

Ludwig. [alandlikult] Ah, häa,
häa... see ei murenda ameti mi-
dagi.

Edith. Kas sa mulle kätt ei taha
anda?

Ludwig. [annab talle käe] Säh,
mis süüan?

Edith. [tema poole kumardades!]
Müüd anna mulle üks mureu.

Ludwig. Jäta ameti need hool-
pused. [liitab pakubsi põlema!]

Edith. Ei, müüd sa pead mulle
ühe mureu andma. Pane ameti
see rumal pakubsi ära [istub
tema juurde, surub ennast tema

vastu ja vätab temal paterossi
 suust. Nagu oleks tal suits silma
 silma läinud. Puh! [Puhub suit-
 su ära ja paneb paterossi kan-
 sisse sisse] So. Hahemüür on
 langenud. Nii siis. [Hoiab tema-
 le oma päse vastu]

Ludwig. [naerab] Sa oled narr! [sund-
 leb teda päse pääle]

Edith. Heel üks.

Ludwig. [naerab] Minuigi pärast
 [sundleb teda]

Edith. ja müüd pead sina ka ühe
 saama, ühe äksi magusa! [Ta
 vätab tema päse kätte kätte ja
 sundleb teda kogu suu pääle].

Ludwig. [ennast lahti tehes] Müüd
 on küllalt.

Edith. [paneb oma kätte tema üm-
 ber] Müüd oleks sa loodetavasti
 jälle hääs lujus. Kuul siis.

Ludwig. Mida siis?

Edith. Kahe nädala pärast on
pall -

Ludwig. [mündassminna nassa]
ja siis?

Edith. Rahvast saab vist nii
palju olema, et piletid vist õige
vara ära peab wõtma.

Ludwig. Ma ei saa aru -

Edith. Ma olen inna saami mud-

Ludwig. Ja seda ütled sa mul-
le sel silmapilgul, kus sa kuul-
sid [kirja pääle näidates], et mi-
na - - - See on täiesti liig [tänu sel
üle ja lähel teiselle poole] Sa tead,
et mul prouga suu töö käsil on,
sa tead, et mind millegi ja esi-
tada, sedada ei tohi, seda sa
tead, ja müüd tuleid sa mulle
selle palliga!

Edith. [paludes] Esimene sellel
talvel.

Ludwig. Miskõiks

Edith. [meelitades, õrnalt] Seda
minu armust sa ei taha sa
täita?

Ludvig. Päidad ehk sina minu
armasid? kas ma ei palunud
sind, mind mitte eksitada, nii-
kaua kui ma oma uue tüega
halvnis si ole,

Edith. Ma olen armeti naar ja
mul ei ole elust mitte midagi!

Ludvig. Sul ei ole elust midagi?
kas me ei käi kaks korda väda-
las asperis?

Edith. Ah jumal, see igasene
opper! Ma tahan ka kord tant-
sida, nagu teised naored nai-
seel!

Ludvig. Siis pead sa armale
teise mehe otsima!

Edith. [teravalt] Seda ei saa
ma kahjuks teha!

Ludvig. Sa saad ehk seda ehk

18.

ennem kui arvad! Kõik kisu-
vad ja rebivad minu närside
kallal! Sul ei ole sellest aimu-
gi, kuidas ma oma pääaju pü-
nama pean, kuipalju verd,
võid ja närsisid aratavutama,
arahoõruma, ärapurustama
peab, enne kui kõigeväiksem
kunstisünnitus ilmale tuleb!
Ja selle asemel, et naene sind
sellis vaevavalises võitluses aitaks,
ei mõtle ta muu kui oma lõ-
bustuse peale! Niisuguse elu juu-
res, nagu sina mulle halmis-
tad, ei saa see enam kaua kest-
ma kuni ma kogu lauglen!
Siis võid sa ju teha ja tegemata
jätta mis sa tahad! Siis võid
sa ju mõnelt lalzerikangelasele
mehele minna, kellel midagi
muud teha ei ole kui sinuga
tantsupidustel sid toime panna!

Edith. Ja saad minust palju kauemini elama! Ja hülgad ju otse teisest, kuna mina päevast päeva rühumaks jään!
Ludwig. Kuidas? Ja jääd rühumaks?

Edith. kõik elurõõmu surmad sa minus ära

Ludwig. Mis ma teen?

Edith. Ja lähed kõrvimajasse ja tõkestad ennast täiel oma sõpradega, kuna mina kedus pean istuma.

Ludwig. Minu ainusest puhkusetundi heidad sa mulle ette? Ainuseks raha tund, kus ma ajalehti loen, paarit inimest näen, kelle aratust mulle tarvis, tingimata tarvis on?

Edith. [nuttes] Mulle on ka aratust tarvis.

Ludwig. [närviliselt] Ära nuta!

Sa tead, ma ei väi pisaraid näha. Pisarad ei liiguta mind põrmugi, nad võivad mind ainult vihaseks teha.

Edith. [ägedalt] Ei, sa ei pea ka ühtegi pisarat enam nägema! [elgiliselt] Ma nutan seal ainult kui ma üksi olen - [huttas] O Jumal, kui ma ameti ialgi mehele ei aeks läinud!

Ludwig. Sul on ju pääsemise tee veel vaba, sa võid ennast must lahutada lasta.

Edith. [jätal nutu järsku järle] See aeks sulle küll keegi armsam?

Ludwig. Kas mina seda ehk ütlesin?

Edith. Aga mõtelnud olid sa seda! Kui sa seda pälvede pääl minult andeks ei palu, ei anna ma sulle seda ialgi andeks!

Ludwig. Seda sa müüd küll ei mäe!

21.

Anna. [astus id silmapildgul sisse]

8. etendus.

Edith. Ludwig. Anna

Ludwig. [annale] kui Teie veel kord
ilma koputamata sisse tulite,
hiskan ma Teile teie vastu pöörd!

Anna. [Ludwigile kaarti kandiku
pääle ulatades] Kuigi on tulnud.

Ludwig. Nii vara [lael kaarti] Dr.
Lasse Otto ja abikaasa [Rõõmselt]
Lisand Jumal, minu vara selt-
simeis Otto! ja abikaasaga! Sisse!
Sisse! [Annale äratatult? Lasse
hänased sisse!]

Anna. Salongi?

Ludwig. Ei, ei, kohe siia! Ruttu!
Ruttu!

Anna. [läheb keskest ära?]

Edith. [silub juukseid silmade
est ära]

Pranžiska [toredas talveriielis,
muhvi ja külaskäigepu kübara-

ga, astub sisse ja jääb tahapooli]

Petendus.

Edith. Ludwig. Mari Franziska

Edith. [tünnel üles]

Mari. [täiskalle, pilliga, mustas piduülikonnas, tsilinder, käes, tormab Franziskast mööda Ludwigile poole] Kullus!

Ludwig. [Mari poole, teadustor-
miliselt vaelustades] Tõpsi! Kuid-
kust sa siia oled saanud?

Mari. [naerdes] Ma olen väikesel
tükurisel.

Ludwig. [Ruthu Franziska juur-
de, annab sellele kätt] Ma palusin
tuhatsorda andrus, aja mõnu,
ama armsat Tõpsi jätta nii
kaua aja tagast jälle näha -
Franziska. Ei ole sugugi tar-
vis hakandada.

Ludwig. [Edithi poole pöördes]

tulustades, natuke jahedamalt]
 Minu seltsivend ja kaasvõitleja
 Dr. Max Otto, kellest ma sulle
 ju sagedasti olen rääkinud -
 tema abikaasa [Mari ja Fran-
ziska poole poovates, Edithi tul-
ustades] minu naene.

Edith. [annab enne Maxile siis
Frantziskale käe] Pere tulemust!

Frantziska. Ma rõõmustan väga
 oma mehe ~~koigi~~ parema sõbra
 abikaasad tundma äppida!
 Ma loodan, ka, meie saame
 süprades.

Edith. Seda loodan mina ka.

Ludwig. [aritatult taas edasi
tagasi rändades] Aga muid,
 Max, istu - - - tu naagu aktsid
 ta kedus - - - [Hätal Mari kiba-
ma käest ja panes teeli pääle]
 Hätke ära, proua Taps - - - Edith,
 siis äita ameti!

Edith. Tahin ma paluda, armu-
line proua. [Võtab Franziskal
muhvi ära, aitab jaki ära võtta
ja paneb nad taali pääle.]

Ludwig. Ja münd... aga ei, en-
ne võtame einet! Edith!

Franziska. Me täname, me
sõime proua nõerastemajas
einet.

Ludwig. Nõerastemajas?

Max. Me jõudsime eila öösel
sina. Täname lühike aeg Teie
juures viibida ja siis -

Ludwig. Lühike aeg? Illis see peab
tähendama? Teie peate vähe-
malt ^{nõelalari} ~~kahetars~~ päevares jää-
ma!

Max. Ah ei, see ei lähe mitte, meie
peame lõunase küüronõiga
jälle edasi sõitma.

Ludwig. Millgil tingimisel!

Max. Mis sa küll arvad! arst

ei või oma kaigeid nii kauaks
 üksi jätta. See oleks ju atei päte
 kohuste vastu. Iga olin juba
 mõnus, et ennast ütleldise kord
 vahaks sain watta.

Ludwig. Kahensa päewa enam
 ehk vähem ei tähenda ju mi-
 dagi!

Max. Oho! Mille kaks jõmpsiikat,
 keda me nii kauaks minu
 häikesse naisesse hooleks jättime,
 ei oleks oma wanematega sugu-
 gi rahul, kui nad lubatud
 ajaks tagasi ei tuleks.

Ludwig. Kaks jõmpsiikat an Teil
 ka juba?

Max. Koh, ma arvan, nelja
 aasta sels---

Ludwig. Ei, kuidas aeg morda
 läheb --- ja, ja, mul läheb rogu-
 ni meelest ära, et ma vähemal
 studerimisega atsat jalle paa.

26.

le hakkasin, kui ma aiguse-
teaduse vanna riputasin ---
Inimene läheb vanaks --- Tead-
sa kuidas meie terve selts sind
rautejaamas eetas? kuidas
me sind ilmsüütat rehaskest
kinnipüüdsime ja läbilesta-
sime? Heel seltsamal ähklul astu-
sid sa meie seltsi. --- Kas mäle-
tad heel?

Max. Muidugi mäletan ma
heel seda. Sa olid hull poiss ja
tegid mu elu aige hapuks.

Ludwig. Ah Jumal, kuhu on need
ajad jäänud? Illisnõrgune änn-
lik, mureta inimene olid see-
kord! Kas mäletad heel seda
paksu pedelli, kes siis inka allus
silmapiirile ilmus, kui kahe-
väitlus mõnda oli?

Max. Ta lonkib heel praegu
mõnda uutitsaid.

Ludwig. Ja meie ühine isat-
sus, peretütrenene Luige, nõi-
nastemajas.

Edith. Härrad an nii sügav-
sti oma üliõpilase mälestustes-
se hajanud, et meid nasteid
maisi meale jaoks enam sugu-
gi oleks si ole [Franziskale]

Ma arvan, sellepärast on kõige
parem meie mõlemad läheme
minu tuppa ja jätame mõle-
mad sõbrad üksi. [tõusl üles]

Max. [ka üles tõustes] Ah, ar-
muline proua, sihvast pere-
tütrest Luiges on nahepääl
paks perenaene sinises anis saa-
nud.

Edith. Luik või ani, ühes kõik-
-meie tahame ka oma mõtteid
vahetada [Franziskale] Eks ole?

Franziska. Kui Te arvate, et meie
sõprus nelja silma all nutemi-

ni edeneb, tullen ma hõivamee-
lega kaasa. [tõuseb üles]

Ludwig. [tõuseb ka üles]

Marie. [Edithile] Peie ei ole meie
pääle ameti pahane, armuline
praua?

Edith. Mitte sugugi. Aja karis-
tust peate saama - kui meie ära-
minek ülevõldse meie meestele
karistuseks on. Põlge, armas.

Franziska. Franziska on mu
nimi.

Edith. Kui Te lubate, südamest
häämelega! armas Franziska
[meestele] mägemiseni.

Edith ja Franziska [lähemad
parem. p. ära]

10. etendus.

Ludwig. Marie.

Marie. Sinu naine on niimati
tüesti haavatud?

29.

Ludwig. Ah, lasta alla. Seda
on ta iska, kui kein mitte te-
ma ümber ei pöörle.

Marie. [imestades] Sa ütled se-
da müsuquse tooniga, armas
sõber... [astub Ludwigile lähe-
male ja vaatab talle usutades ol-
sa] Ja, mis see siis on? See tu-
leb kui väike selgest taimast!
Kas Pe siis üksteisega õnnelikult
ei ela?

Ludwig. [ohates] Ah jumal, ei.
Sulle väin ma seda küll ülestun-
nistada.

Marie. Aga see on ju hinnuskaub
mis on siis selle põhjus?

Ludwig. Seda on raske liike-
dalt ütelda. Näed sa, see on...
ma ei tea mitte, kuidas ma
seda nii üsna selgelt ütlesin
pean. Pilmapäevast saadik on
minu meele muutunud. Pärast

dab, et ta mind armastab, aga
 ta ei tee midagi, et seda armas-
 tust tõendada, seda armastust
 sõnade asemel tegudega näi-
 data. Ta nõuab kõik, aga ta ei
 anna midagi. Ta tahab minus
 ikka veel ährajat auustajat nä-
 ha, kelle alandlikku armastust
 ta ehk armulikult vastaks sel-
 le asemel, et mehest kes just vas-
 tuksa enne nõuda võib. Ta ta-
 hab ikka veel mõrja olla, ke-
 da otsima peab, kuna ta on eti-
 maene an), kes just ümberpöör-
 dult seda tegema peaks, selle
 pääle mõtlema peaks, kuidas
 viisi mehe armastust alal hoi-
 da.

Max. Ma saan aru.

Ludvig. Näed sa, ma teen
 tööd, ma puurin, pää ja süda
 on mul uusi mõtteid täis.

31.

uusid plaanid; nüüdse ajal
on ju nii raske ennast päälüü-
ksida, elu ja kunst nõuavad
mehelt iseka rõõmu, sääl peaks
mees küll aedata võima, et see,
kes tema aja ühes elust läbi lä-
heb, see, kelle eest ta ju ka seda
kõik teeb, temal need taunistu-
sed tee päält eest ära koristaks,
mis väiklane igapäevane elu
talle ette heeretab, et ta tema ise-
äraldusi tähelepaneks, tema
väikseid taunistusi ära näeks,
et ta vahalt ja taunistamata
suurt korda saaks saata.
Selle asemel aga - [iseka rõõmu
äritatus saades] mitte ainult
mitte midagi sellest kõigest, vaid
just vasturõõsu! Põlvane mõte,
et mees millegi muus olemas
ei ole, kui et käid naisele jalga de
alla panna!

Max. [Ludwig i teravalt kaad-
dales] Igatahes koguni hale ar-
hamine.

Ludwig. Ma aleksin selle eest nii
tänuks, kui mulle niisuguseid
häikseid tõise armastuse teen-
dusi peaks toodama! Et ma
mündest ilma pean olema, kaa-
ta, see on see, mis mind ännetus
teeb.

Max. Hm, hm, hm,...

Ludwig. [edasi tagasi kõndides]
Ma tunnistan üles, ma olen ära-
hellitatud, ma kõltsin hilja nae-
se, olin kama haremate majas,
kus ema ja äde minu eest kake-
kordse arnusega hoelt kandsi-
kad, seda suurem on minu ha-
he. Säälsain ma kõin riksa-
lisult iseennest, siin ei nähta
kaevagi minu, atsekse äraäl-
dud, soovisidgi täita.

Max. Missugused need soovid
süis, näituseks, en?

Ludwig. Paris tühisid soovid! Ei
maksu nimetatadaqi! Äiti pä-
ris nullid, aga ameti annavad
nullid numbriga taga tall allus
ama väärtuse. Tühjad asjad, mi-
da äiti häbi ütelda, aga ameti
mis on lõpus terve elu, suuress-
tegevaa plaasi all vaadates, misud
kui tühiste asjade summa? Ter-
ve maja mõnus, tühjad asjad,
hiletsad, närused asjad, söamine,
joamine, väikesed asjad sisseka-
des, mitte väärt, et neid sukugi
vätta, ja lõpus soojuni needqi
mitte, vaid ainult see hooju, et
maesel niigipalju armastust
ei ole, et niisuguseid tühisid soo-
visid tähele panna. See on mis
mind vihastab! Ma olen mi-
nugi pärast pedant, alguqi et

ma kunstnik olen, ma armastan
 korda - minu esimene tõi
 iga hommiku on: tubasid
 korda teada; ma ei või seda
 kord sallida, et toad [ta lü-
 kas pahaselt polstertatud tooli,
mis parem. p. sinas seisab, parem.
p. ette laua juurde] seal seisab,
 mis siin peab seisma. Minu kord
 ja mu silm on ühteväisi õrnad
 - minu naene ei suuda sedagi
 minu meelehäärts teha, et iga
 päev minu tähtajal tuliva juu-
 reviljakaupleja naese trumpeti
 häält vaigistada [Tema piisk
langel majalinnal kausiseid paa-
le puhleti pääl, selle juurde tor-
mades] näid sa, see äraneetud
 kaus, üks neist rumalalast pul-
 maringitustest - - - arvad sa,
 et see kõimaline on minu nae-
 sele selgeks teha, et see hirmus on

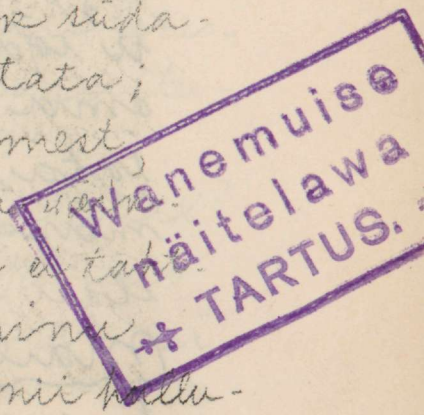

kui see paiss siia too murda vahil?

[Pöörab kausi ümber] Sada kardda olen ma talle ütelnud, et tema mina otse välja peab seisma, sest ei ole ameti nii raske arusaada, aga ei, just et see mind vihastab, kui ta villu seisab, peab ta villu seisma!

Max. [kes kõigi selle rone ajal Ludwigit teravalt vaadelnud on, nii ma-ju arit ühte haiget harilikult vaatab, pilgates.] Halb, väga halb!

Ludwig. [ilma et ta seda pilkavat tooni märganud oleks] Ma ütlen sulle, sõber, sa ei usu mitte kui rõõmus ma olen, kuid kõik südamel päält ära ütelda puistata; mul ei ole ju ka ühtegi inimest kellele ma kõik ära rääkida võiksin. Minu vana emakesele ei tahnud ma muret teha, ja minu ää peäle on minu naene nii kalle-

põvra armukade, et ma teada
 peab, et ei näe, kuis minna juure-
 de ei tohi ta ühe pahanduse jä-
 rrell nende mõlemate vahel üll-
 üldse mitte enam tulla.

Maik. See on täpselt ülekohus.
Luudvig. [Lõusalt.] Ma teadsin
 seda, et sina, armas vend, mi-
 must arm saad, minu ja kaa-
 satunnud, kui ännelik ma olek-
 sin, kui sa, vana sõber, ikka siin
 minna juures väiksid olla! Aga
 niikaua vähemalt kui Te siin ole-
 te, ja kahetsa päeva, ma ju üll-
 dud, jäte Teist igal juhtumisel,
 ei, ära näegi vastu! - peame me-
 ie igapäev koos olema, et ma
 oma südant välja saan puis-
 tata, et - - - tead sa mis, Teie
 maksate väerastemajas ära ja
 elate meil juures!

Maik. See ei lähe, see ei lähe tärs-
 ti mitte, meil on veel piisk delkond

37.

ees ja peame lubalud ajal jälle
kodus olema - ja niisid keegi si-
mi juures elada? Missime naene
selle kohta ütles?

Ludwig. Missime naene? Msh, ruina
olen ameti veel perimees majas!
Edith ja Franziska Edmund
paarim. p. uusel I

H. etenodus.

Ludwig. Max. Edith. Franziska.
Max. Hah, tääl on naisterahvad.
Ludwig. Meie nägijime veel selle
üle.

Franziska. Naeste nõuupidami-
sel an otsuseks teatud, et meie ühes-
koos saame siidu läbi linna tee-
me.

Ellis sa arvad selle kohta, Max?

Max. Ma arvan, et see väga ilus
saab olema, ja kui Ludwigil mi-
daagi selle vastu ei ole -

Ludwig. Mis peaks mul? Mis mu arust on see suurepäraline mõte.

Edith. Minu plaan.

Ludwig. Sa? [Maxi ja Franziska]
Siis peavad härrad mind silmapilgus vabandama, et ma riiduse panen. Ma olen jälle kogu taolasi. [lähel ruttu parem. p. ära]

12. etendus.

Max. Franziska. Edith.

Edith. Ka mina palun ennast kolmeks minutiks vabandada. [Franziskale, tema käsi surudes!]
Sa annad mulle aineti andeks, armas Franziska, et ma siin silmapilgus su mehe hoolde jätan [lähel ruttu parem. p. ära!]

13. etendus.

Max. Franziska.

Max. [haatab imestades Edithile
järele ja siis Franziska otsa] Pe
üttele teine teisele juba sina? See
on aga nutu läinud!

Franziska. Kas sul midagi sel-
le vastu on?

Max. Just vastu arsa, ma olen
nõimuis sellipärast. Ma imestan
ainult, et see nii nuttu on läinud.
See ei ole ameti muide sinu
muis.

Franziska. [parem p. uuse päale
haardates, lähemale Maxi poole
astudes ja natuke torkamalt]

Pä niskas ennast mulle müse-
guse ägeohusega kaela, et ma
ennast tagasitõmmata ei saa-
nud. Pä ikras nähtavasti süda-
me järele, kellega ta oma südant
hälja võiks puistata. Pä ei all
kedagi, keda ta usaldada võiks,

oma emale, ainukesle äiojele sõb-
rale, alla tema meel kadestusest
mitte üksi teatas as mõttes ma-
ja lukeu pannud, haid taseista-
da üleüldse igat läbikäi mist
temaga-

Max. Ah - - -

Franziska. Tä alla koke esime-
sel silmapilgul minus nõgu
oma äde tund nud - ma sain
koke arm, et siin midagi päris
mii ei ole, nagu see olema peab,
ja täpsest, oma habel äeldud,
max, sinu sõbra noene ei ole su-
guugi ännelik.

Max. Ja?

Franziska. Tä nuttis kibedaid
pisaraid minu rinnal, mul
oli tast täesti kahju, sellest häi-
sest ilusast narmikesest, ehk
ma küll usun, et ta ise oma
pilvisse abielu taeva juures süüdi

an.

Max. Arvad sa? Mis ta siis ütles?

Fransiska. Põima mees ei armastavat teda, pulmapäevast raudin alla ta koguni muutunud, mitte jälgegi enam endisest armast lahkest, kuna ta naeste pärast nõudvat, et ta mehe soovisid juba enne täida, kui ta meid veel avaldanudgi ei all.

Max. [naerat] Hahaha! Kansa-päält sarnane!

Fransiska. Kuidas?

Max. Just sarnane kaebas mulle Ludwig, mõne minuti eest, ainult vastuses asadega!

Fransiska. Kodus alla teda ärakellitadud, tema mees ei luba kat talle ka mitte käisühäinsemaid lubustusi, mis ühes nore naene ameti äigusega nõuda

Häib.

Max. Karmasäält!

Franziska. Kuidas häida ta
nii sugu sel alusorral oma ar-
mastust ülesnäidata, kui ta
ei nägerat, et teda armasta-
takse?

Max. Naaju alev üks teise rõ-
ne päha äppinud!

Franziska. See on ju hirmus!
kaks inimest, kesteineteist ameti
armastavad - seda on selle käi-
ge pääle waatamata nende rõ-
nedest ameti näha -

Max. kindlasti.

Franziska. Ja kes ainult sellepä-
rast, et kumbgi nõuab, et teda
enne peab armastatama, tei-
meteisele oma armastust tun-
da ei anna

Max. [naerab] Kaks last kellest
kumbgi enne hääriks ei taha

saada.

Franziska. Siis peab neid mater-
re tagant aitama!

Mari. [naeratades] Kaks haiget,
kellest kumbagi ennast teiseks
ja teist haigeks peab.

Franziska. Siis peab neil sil-
mad avama!

Mari. [naeratades] See on laste-
haigus, mida nad põevad, illi-
da igaves enam ehk vähem
põdemä peab.

Franziska. Lastehaigus?

Mari. [edasi jätkates] Ja laste-
haigused, seda sa tead ju, ei
ole mitte kardetavad. Need on
abiellu lastehaigused.

Franziska. Niisugused lastehai-
gused võivad aga kergesti chroa-
nilises saada.

Mari. [naeratades] Kas nad meie
juures chroonilises on saanud?

Franyiska [maerataades] ar stite
pääseb haigus palju raskestini li-
gi. Ja siis: meie tundsinme hai-
guse koha ära, ja võtsime koha
äidjed abinõud tarvitusele.

Max. Viisuguste haiguste juu-
res on loomus pääasi. Abinõud
aitavad ainult natuke kaasa.

Franyiska. Just sellepärast! Et
me just siin oleme, siis on meie
kohus, mõlemate haiguste hoida
loomust õigele teele juhtida! Illis
jaeks sa siis arst alid?

Max. Illis nohtu ma siis neile
sisse pean andma?

Franyiska. [clavalt] Illina tean
juba!

Max. Nah?

Frany. Neid peab tundima,
üks teiselt seda olema, mis nad
teine teiselt nõuavad, vähemalt
miskaua, kui meie siin oleme-

-on esimene tamm tehtud, küll
siis teised juba järgnevad.

Max. Sundima? kuidas saab
misugust asja sundida? Ja
targa õpetuse ja häa nõuuga
ei saa kogu misuguse äritatud
inimese juures midagi ära teha.

Franz. Siis peab katoluse appi
võtma [järelnõelades] kas hai-
get, kellest kumbki linnast ter-
veks ja teist haigeks peab? kas
ei alnud nii? [Römsalt] lolla
tean juba! Kui see nõuu häa
ei ole, ei ole ma kellegi aige teht-
ni naene!

Max. Mis nõuu?

Franz. Laseme nad mõlemad
ameti täesti haiged alla!

Max kuidas?

Franz. Ilure haige eest õpetab
hoelt terve eest!

Max. Ah! Nüüd ma saan aru!

Sa oled ameti kõige targem
maisterahmas, keda jumal on
leenu!

Franz. [Eroõmsalt] Eks ole?

Max. Minna võtan Ludvigi-
gi naviitsemise alla, sina tee
tema naisega sidasama.

Ludwig. [Teises riides parem, poelt]

Edith. [Teises riides, parem poelt]

17. etendus.

Max. Franz ja Ludwig ja Edith.

Franz. Sääb nad an.

Max. [Ludwigile] armastõber-

Ludwig. Noh?

Max. Ma mõtlesin sinu en-
dise ettepaneku üle järele, kui
sinu abikaasal midagi selle
vastu ei ole, jääme meie -

Franz. [tasa Maxile] kuidas?

Max. [tasa Franzile] kuni lõu-
nase küüningini!

Edith. Millul? Midagi selle vast-
tu? Ühesgi asi ei käi mind ju
ännelikumars teha!

Ludwig. [Vaatab imestades Edithi
atsoj] Ah - - -

Max. [Edithile] Hääl, siis jääme
meie niikauaks kuni -

Franz. [elavalt vahel näo kides]
kui te meid ise minema ajate!

Edith. Seda ei sünni iialgi!

Ludwig. [kuna ta Maxile käe
annab] Salgi!

Edith. Salgi!

Franzi. Kes teab?

Edith. [tormiliselt Franzile]
ella näitan sulle koke meie väo-
raste tuba! Tüdruk peab koke
Päe asjad väorastemajast ära
taoma. Saanivõite teeme teine
kord!

Franziska. Hääl küll.

Edith. [kes Franziska jaxi ja

muhvi tootilt wõtab ja Franziska
tähesad kesselt ära]

15. etendus.

Max. Ludwig.

L. Ellax. [häkitselt väga tõsiselt]
fumalale tänu et me üksi oleme
Ludwig. [inestades] Mis sul siis
häkitselt väga on?

Ellax. Ella olen. - - see on mul
täiesti raske - - -

Ludwig. Siis rõõmgi ameti, ar-
mas sõber, sa teid mind päris
kartiüks,

↓ Ellax. Ella ei tahtnud sulle
seda äieti milgil tingimisel
ütelda -

Ludwig. Ütelda? Ellida siis?

Ellax. [noagu teeks see talle suurt
hauva] Aga - see on ameti tarvi-
lik

Ludwig. Parasilik?

Mare. Ja.

Ludwig. Ma ei tea sügmasi mis ma mõtlema pean - - -

Mare. Anna andeks. Minna kui arst olen saavaste asjadega ju küll harjunud, aga - - - kui asi sõbra abikaasale puutub - - -

Ludwig. [näoga kõhvernult] Juma. Ta pärast, mis on siis juhtunud?

Mare. Mist on kõige parem kui ma sinu vastu aralik olen.

Ludwig. Ma pean sinult seda tungivalt paluma.

Mare. Juba kohe kui me sisse astusime panin ma sinu naise juures teatava haiguse tundemärksid tähele -

Ludwig. Haiguse? See ei ole ometi näimalik! Minu naine on ju päris terve!

Mare. Armas sõber, sa räägid nagu vähi. Enam jaagu haigusi

an armas alguses ainult arsti
teravale silmale näha.

Ludwig. Ja, aga jumala pää-
rast, mis haigus see siis peaks ole-
ma? Missuguseid tundemär-
kisid sa siis alid tähele pannud?

Max. See alles ülearune kui
ma neid sulle araselitama hak-
kaksin, aga mis haigusesse ene-
sesse puutub-

Ludwig. Nah?

Max. Siis on ennist need paar
silmapilku minu arvannist
pinnitanud.

Ludwig. Missugused paar silma-
pilku? ja mis läbi siis?! kuidas
siis?!

Max. Häävalt alid sina toast
välja läinud, et saanistõidu
jaoks niidesse panna, siis palus
mind sinu naene jumala ^{nime} jätta
temale nime anda. Pär tunda

enesel juba pikemat aega halb
 alevat, ta tundvat, ta alevat
 haige; et sind mitte rahutusse
 teha, ei alla ta sulle sellist sõna-
 keetigi lausunud ja julgenud,
 aega ta ei alla ka julgenud ar-
 ti juurde minna, niivid aega,
 kus arst sõbrana oma majas
 viibivat, tahta ta enese üle sel-
 gusele jõuda, mina pidada
 temale ütleva, mis ta tegema
 peab, temale ütleva, mis teda
 aitaks.

Ludwig. Aega see on ameti-
Maie. Sa tead, ma olen praegu
 lõburesil kui inimene ja mitte
 kui arst. Sellel juhtumisel aega pi-
 dasin ma oma kohuseks, tran-
 dit teha. Sinu naese ütlevad
 täendavavad seda täiesti, mis
 ma ise tähelepanesin, kõige
 peäliskaudsem lähisaatamine

teändas mulle, et sinu maene
haidje an) ja roojuni mitte ilma
hädashuta -

Ludwig. Mitte ilma hädashuta?

Max. Ja, südamehaidje.

Ludwig. See an ju hirmus! Ja sel-
lest ei ole mul aimuugi?! Mis selle
harta siis tegema peab?

Max. Rohud ei aita niisugusel
korral rahjures saaguigi.

Ludwig. Mis siis aitab? Siis julus-
ta ameti, siis räägi ameti!

Max. Mitte midagi muud kui
tema seisukorda hooliga mee-
les pidada ja kõike seda piin-
likult eemale hoida, mis hai-
gust edenda da võiks.

Ludwig. Aita mind armastus-
lis sõber! See an ju paris äärm, et
sa tulid! Igatahes peab küll vist
sõakide valimises etusaatlik
alima! Väib alla an karastatuid

53.

jaeksisid tavalis? Ratssein väi...
ma olen kuulnud, Grohman-
ni porter alla väga häa. Väi see...
...mis ta nimi müüd on jälle?
Neutral, mida nii väga kiide-
takse?

Max. [naeratades] ellite mida-
gi sellest kõigest. Just vastuks.
Tema elu ei tahi mitte
midagi muuta. Ainult üks
asi on tähtis ja tingimata tar-
viline. Sgat meelepaha, isgat
vihastamist peab ära hoidma.
Need väiksed haigused nii kee-
ruliselt teha, et ma tema taga-
järgede eest vastutada ei tahaks.

Ludvig. [kartlikult] Meelepaha
ja vihastamist? ütled sa?

Max. Rahuliku, rõõmsa ja
igast sarnasest rahjulikest äri-
tusest kaba elu viisi juures väib
haigus aega mööda iseenesest ka-

duda, muudu - - - [pehitab õlasid]

Ludwig. Arvad sa?

Max. Kindlasti. Iga äritus
võib haigust parandamataks
teha. Ma tean naisterahva
juures an raske kõise seda tähe-
lepanna - - -

Ludwig. Ei, ei haige jaoks ei
tohi midagi liiga raske alla!

Max. Siis usun ma, et ma
kõige paremat loeta võin.

Ludwig. Mu jumal, ma olen
enese arust naagu kirjatõõgija,
et ma kõigest sellest midagi
määrangust ei ole. Ma pean
atsekshe tema juurde mine-
ma, pean haatama - - - [ta-
hal parem. poole]

Max. Palun, keel midagi. Ma
ütlesin temale, naagu seesar-
nase haige juures esimene tin-
gimine an, et tal midagi tar-

mis karta ei ole, ütlesin talle,
 et kõik ainult ettekuulutused on;
 ta peab ennast sellepärast praeg-
 ga ^{Paris} ~~terveys~~; millgil tingimisel
 ei tohi ta teda sellepärast ai-
 mata lasta, et ta kõigelt ähe-
 matigi sellest tead, mis ma
 sulle ütlesin.

Ludwig. Seda luban ma sul-
 le kindlasti! Tule, nad on vist
 minu naese teas.

Max. Aga ettevaatust!

Ludwig. Muidugi!

Max ja Ludwig. [Lähevad pare-
 male poole ära!]

Frantz ja Edith. [kes rõõmsa näo-
 ga järel tuleb, tulevad keskelt]

16. etendus.

Prantsiska. Edith.

Edith. [imestades] Nad ei ole
 enam siin? Minu meelst oli

enuti, nagu oleksin ma mõn-
 kimist kuulnud. Nad on siis
 igatahes Ludwigigi tõeuppa löi-
 nud. [Tahad parem, paale min-
na!]

Franz. Edith!

Edith. [Jääb seisma ja pöörab
ümber] Noh?

Franz. Oota üks silmapilk.

Edith. Ma arvan sa tahad oma
 mehega rääkida?

Franz. [tõsiselt] Sellega ei ole rut-
 tu, ja ma pean sulle midagi
 ütlima.

Edith. Nii pühaliselt?

Franz. Ma olen juba mitu korda
 päälle hakanud, aga mul ei al-
 nud julgust seda sulle ütelda,
 ja ka nüüd, kus sa nii häas tu-
 jus oled, on mul haeralt -

Edith. Siis midagi halba?

Franz. Kahjuks. Lühidalt ära -

äitlud, enne kui mõni tuleb: Sinu
mees hakkis ennist, kui ta minu
mehega ühesi oli, ennast kabi vaa-
data, ja Max pidi kahjuks kind-
laks teadema, et tema teher raskesti
närvikaige on.

Edith. [hirmus ahmatanud.] Mis sa
ütled? fumala pärast!

Frank. Pa anemale teega liiga
teinud, ennast liialt häbitanud.
Mii väga, et Max kõigepeahemat
kardab, kui temast mitte kõike ee-
male ei hoita, mis teda äritada
võiks.

Edith. @ fumal! @ fumal!

Frank. Max ütles temale muu-
dugi et ta päris terve on, seda
hähem, seda vähem tahik ta aega
mürgata, et sul tema tüsisist sei-
surkorrast armu on. Ma pida-
sin oma kohuseks sulle sellest
teatada, sest kui ta teiseks peab

saama, on tavaliselt temaga
 väga ettevaatlikult ümber käiak-
 se, kõige suurema hooliga - - -

Edith. [Langelet midles Franziska-
 la] Ah ma õnnetu inimene!

Franziska. Julgust, julgust, ja häda
 hoolina ravitsemise juures saab
 tema tugev loemus haigussest
 vististi väitu. Kui ta tuleb si tohi
 ta milgil tingimisel pisaraid si-
 mu selmis naha.

Ludwig ja Maria. [tulevad pa-
 remalt poolt]

17 etendus.

Franziska. Edith. Ludwig. Maria.
Franziska Sääl ta ongi.

Edith. [Pöörab ühtu Ludwigile poole]

Ludwig. Ah, sääl te olete ju [sega-
 me] sääl Te olete ju, sääl sa oled
 ju - - - [Tara Maxille] Ta on tee-
 poolest väga kahvatu.

Edith. [tasa Franziskale] O jumal
kui hileks ta väljanäeb.

Ludwig elle otsisime sind... - - -
terves majas.

Edith. [lahkelt aga nature kart-
likult] Sellest on mul kahju, armas
Ludwig, me oleme teineteisest
mööda läinud, meie tulime just
praegu eestvast, et sinu ja doktri
harraga kokku saada.

Ludwig. [kohut sõna doktri - juures]
Doktri harraga? So, so

Max. [tasa Ludwigile] Mis sul
meelde tuleb?

Edith. [tasa Franziskale] Ma ei
teadugu mis ma ütlesin praeg.

Franzi. [tasa] Nüüd talle mida-
gi armsat

Edith. [Ludwigile, pehme, lahke
häälega] Ma tahtsin nimelt su
käest küsida... kas sul näib alla...
mõnda isäralist seosi... lõuna-

söögi kohta ei ole - - -

Ludwig [imustades] Geäralist
saevi - - - lõuna söögi kohta?

[kurtis, tasa Maxile, tema kätt
sigistades] Pärast tärsti haige.

Franz. Muid tuli mõte, kas me
mitte, et asja lihtsamaks te-
ha ja noore perenaese hoelt vähen-
dada, kõik üheskoos kusgil väl-
japaol lõunat sööksime -

Edith. [elavalt] Ei, ei, see ei lähe
mitte -

Franz. Aga sa ei ole sellega ju pä-
ris nõus!

Edith. Ludwig ei söö häa meelega
häärastemajas -

Ludwig. [haheli näärkides] See tähen-
dab - [Franziska ja Maxi poole]

Andke andeks, et ma nii halb
külalaste vastuvõtja olen ja seda
mõtet just ei laida - kui see minu
naesle kadus tärsti liiga palju

61.

hanna teeb - - - [Haadab küsides Marxi
atsa!

Edith. [elavalt] Sugugi mitte, kui-
das sa seda ameti mõelda võid,
Ludwig!

Ludwig. Noh, siis muidugi mitte -

Max. [Ludwigile] Ja oled egoist.

Ludwig. [Maxile natuke karedalt]

Aga, kui mim naene

Max. [tasa Ludwigile] Rahu,
muidu - - -

Ludwig. Aga -

Anna. [astub tasa sisse ja tuleb
natuke ettepoole!]

18 etendus.

Ludwig. Max. Edith. Franziska
anna.

Ludwig. [näeb Annat, kohkeb, Edithile
kurjalt] Kas sa talle inka veel kopsa-
tamist kätte ei ole õpetanud? Sur-
mises väil ennast -

Max. [Panab Ludwigile käl älä
pääle!]

Ludwig. [jääb nait ja poorab. Maxi
poole!]

Max. [haatab tähendusrikkalt
Ludwigi otsa!]

Edith. [läheb Anna juurde, paal
haljasti, kindlalt! Kuu Peie veel
kord ilma koputamata sisse tu-
lete, ütlen ma Peile üles, kas saa-
te aru?

Anna. [haatab imestades Edithi,
Ludwigi ja siis jälle Edithi otsa!]

Ludwig. [hoolitudes!] Jäta mind,
armas Edith, see oli ainult mi...
mi... sa tead ju, minu närvid...

Edith. Sul on päris õigus, kui sa
minu pääle pahane oled...

Ludwig. [imestades!] Aga ma pa-
lun sind...

Edith. Seda ei pea teine kord enam
juhtuma [annab!] mis te siis tahate?

Anna. Üks naesterahvas pitsidega
on väljas.

Edith. [rõõmsalt] Pitsid! ah!

Ludwig. [Annale lühidalt] Me ei
asta midagi.

Edith. [ruttu] Aga...

Franz. [lööb talle kergelt ära pään-
le]

Edith. [inese üle valitsedes, mal-
ratades] Muidugi... mis jaoks ka?

[Annale] ütlege naesterahvale,
et meil midagi tassis ei ole.

Anna. [läheb uuse poole]

Max. [tõuseb Ludwigile küünarm-
kiga]

Ludwig. [pöörab Maxi poole vaatab
talle kuisidus atsa]

Max. [vaatab Ludwigile tõendus-
rikkalt atsa]

Ludwig. [pöörab ümber häkitselt,
Annale] Pidage! Oodake veel
üks silmapilk!

64.

Anna [pöörab ümber ja jääb uk-
se juurde seisma]

Ludwig [läheb keldi juurde võtab
teda mõlemate kätega algadest kin-
ni, aritatult elavalt] Anna keldi,
ma olen sulle veel tase võlgu, ma
kärjatasin ennist üsna üleskoh-
tuselt sulle päale, mis sina sinna
parata võid, et tüdruk misugune
--- hu --- [tasa] ma oleksin peaa-
gu ütelnud, kanna au? Ma tean, sa
soovisid amale juba ammugi pit-
sistest salli, sa pead ta saama!
[tahab nuse peale minna]

Edith [hisiab teda kinni, ka elavalt]
ella ei võta teda mingil tingi-
misel vastu! Arvad sa, et ma nii
mõistmata laps olen, et ma ehti-
mise päale mõtlen, nüüd kui-
Ludwig. [isese rõhkem aritatud]
ellis siis, kui? Kui ma sulle rõu-
mu tahan teha, ei pea sa mind

65.

tavistama! [katsub ennast uuhas-
tada!]

Edith. [järsult] Ma ei lase sind
välja!

Ludwig. [niisama järsult, päästas
ennast tema käte vahelt] Seda
saame näha! [läheb keskest ära!]

Anna. [Ludwigile järel!]

19 etendus.

Ellav. Franziska. Edith.

Edith. [meeltärakehtes] Muu fu-
mal, selle asemel et temast igat
aritust eemal hoida, äritasin
ma teoda just äieti

Franziska. [maratades, pilguga
maari pool!] Priiesti ennast. Nii-
sugused äritused ei tee wiga.

Edith. Armas tektori härra, and-
ke mulle nüü, aidake mind
ameti, Franziska ütles mulle käie
ära, ma olen meeltärakehtmas.

66.

Mark. Meeltärakeita ei ole veel
sugugi tarvis.

Edith. Ameti! ameti! Minu süü
läbi on ta nii kaugele jõudnud!
Minu hoolimatus on teda hai-
gers teinud. Ta on juba loomne
paolust häkiline ja kergesti äri-
tatud, seda oleksin ma teadma
pidanud, tähelepanema, tema
kunstniku elu eest pingutab ja
äritab nii kui nii juba tema
närvisid - - -

Frank. [naeratades] Aga sa ütlesid
mulle -

Edith. O, sa ei tea mitte, kui
palju verd ja üdi ja närvisid
müügilise kunstniku töö kulu-
tab, hõõrub, purustab, seal ei
ole sellest aimugi, kuidas kunst-
nik oma pääaju haavama peab!
Ja selle asemel, et minna, tema
naene, teda oleksin teetanud, olen

67.

ma iska ja ainult enese ja ama
läbu pääle mõelnud! O, see on hir-
mus, kole hirmus! kuidas ma
misuguste enese etteheidetega veel
elada suudan! [Hajub nuttes taolli]
Ludwig. [tuleb pitsi talliga keskest]

20 etendus.

Marie Franziska. Edith. Ludwig.

Ludwig. [Enämsalt erutatult talli
nõrgele hoides] Kas see ei ole tore? Kõi-
ge peenem pits, mis ma ial näi-
nud olen!

Edith. [täuseb üles, hülgava näo-
ga] Ah!...

Ludwig [Edithile] Minu rebane
ellax nimetas mind egoistiks,
mine müüd tema juurde ja ütle
talle, et ta oma rüna tagasi võ-
tab. [Salli tema poole hoides] Kas
see ei ole tore, kallikene?

Edith. [läheb Ludwigigi juurde, kes

näitelava keskele seisma on jää-
mud, ännelikult, kuna ta salli üll
käe liisida laseb! Suurepäraline!
 Ja selle pean mina omale saa-
 ma? O, kuidas ma sind tänan,
 mu armsam?

Ludwig. Mitte lüügutada! [Pa-
neb salli talle pääle.

Max. [paolhaajusti Franziskale!]
 kui iga ravitsemine nii nuttu
 aitaks, nagu nende mõlemate
 juures, siis oleks veel kord nii lõhus
 ust alla!

Edith. [juakseb peegli juurde ja
haotab ennast! Päevalik!

Ludwig. Nii ilus ei ole sa sel kava-
 gi alnud!

Edith. [peegli sees! Ütle mul Peeglike
 seinapild

Kas on minu st kenamad ilmasseel.

Ludwig. Ah sa näivene edus kelm.
 [paakseb tema järele ja tahab teda

kaelustada]

Edith. [pögenes ära too teisele poole]

Ludwig. [juukses temale järel]

Edith. [juukses jälle teisele poole
pölvteratutud taasi taha, naerdes]

Ludwig. [kes teda püüda katsub, naerdes] Oh ha kelm!

Edith. [juukses edasi, laua ja
sõhva taha ära peites]

Ludwig. [temale iska järel]

Edith. [kajatas nõrgalt ja vajus hingetult taasi]

Ludwig. [päris kohkumult] fumala
parast, mis sul on, Edith?

Edith. [tooli pääl taajasi nõjatas] Ildidagi... ma olen ainult
hingetu.

Ludwig. [äritatult] Natuke kaude
alongne mellekõhtade pääle!

[mauile] Hoi atinat! atinat! atinat!

Ellax. [naerdes] Ma ei kannu
ameti ätinat taskus!

Edith. [kargab üles] Ma olen ju-
ba jälle jälul - - - ja müüd - - -

[naeruse tuleks talle korraga hää
mäte] tahan ma sulle ka omalt-
poelt rõõmu valmistada! [fook-
sel parim. p. uuse juurde]

Ludwig. [temale jäleli jäestis] Ellis
sa teha lahad?

Edith. [pöörab uuse pääl ümber
ja sirutab käed tagasi tõrjusall
välja] Pea! sa pead süa jääma.
[fooksel ära]

21. etendus.

Max. Frantziska. Ludwig.

Ludwig. [Frantziskale] Armas, ar-
muline proua, minge talle jälle - - -
kui talle midagi juhtub - - -

Ellax. Ellis talle siis ^{hõid} peab juhtuda?

Ludwig. [Ellaxile] Ellis südamehai-

71.

gele nõit juhtuda? ja seda küsib
arst? [Frantsiskale] ulla palun Teid,
armas proua Taps, tehke mulle
seda meelikaad!

Frantsiska. Kui see Teid rahustab,
häämeeliga. [Lähel ära paremale
poole!]

22. etendus:

Mar. Ludwigi.

Mar. Ja liialdada oma hoolitse-
misega.

Ludwig. [Täritatult edasi tagasi
kõndides! Liialdan? ulla ei saa
sinnust aru, Nagu saaks üleüldse
haige hoolitsemisega liialdada!
ja pääle selle veel südamehaige
juures, kus iga äritus - - - [faab
häpitselt seisma ja lööb enesele käe-
ga otsa ette!] ja mina pöörane,
mina mõllan temaga ka veel
ümber, kuni ta mul veel kätte
vabata ära alus surmud

Maar. Na, na, na.

Ludwig. Ah, ma ei saa sellest
hümsast enese süüdistamisest
sugugi lahti.

Maar. Enese süüdistamisest?

Ludwig. Ja muidugi! Ellipäraast
ma seda salgama peaksin?
Tema terve haigus ei oleks üld-
se niikaugele läinud, kui ma
rohkem tema eest oleksin hooldit-
senud.

Maar. Aga -

Ludwig. Tä on äärmiselt kergesti
äritatud, seda oleksin ma tä-
helepanema pidanud. Ma oleksin
rohkem tema ja ta terve-
est hoelt kandma pidanud
ei oleks tehtinud tal sarnaseid
mõtteid enesest ja oma hai-
gusest üldse tulla lastagi,
ei oleks pidanud teda nii sa-
gedasti üksi jätma!

73.

Marx. Ma arvan aja ameti -
Ludwig [ikka rohkem äritatult]
Selle asemel jooksin ma iga
päälle lõunat sinna äranestud
kohvimejasse, kus muud ei ole
kui teesama igasene ajalike pla-
na ja ällendelade ühetasline lora.

Marx. Ära liialda.

peheneb

Ludwig. Ma ei liialda sugugi.
Aja sina alled, nagu kõik ar-
tid, külm ja tundmuseta! Teile
ei ole kõik muud midagi kui ai-
milt huvitav juhtumine!

Marx. On ju võimalik, et ma se-
da juhtumist natuke liiga tõi-
teks pidasin; sest nagu asjaolud
praegu seisavad, arvan ma,
saab haigusest varsti võitu!

Ludwig. [inestades] Nagu asja-
olud praegu seisavad?

Marx. Ma arvan kõiksugu pa-
hanemise tundemärkeid tähe-

74.

lepannud elavat
Ludwig. Püündemärkised?
Franziska [luleb parem. 10.]

23. etendus.

Max, Ludwig, Franziska.
Ludwig. Noh? Mis Edith teeb?
Franz. [maerataades] Põ kirjutas
ühe kirja.
Ludwig. Kirja?
Franz. Ja saatis ta praegu praegu
tudrukuga ekspressi kätte.
Ludwig. Mis see siis tähendama
peab?
Edith. [ilmub parem. 10. uksell]
Franz. Seda peate oma abikaasa
sa käest ise küsima.

24. etendus.

Max, Ludwig, Franziska, Edith.
Ludwig. [kaunis aritatult Edithile?]
Ma kuulsin praegu, et sa talaja

75.

ühe kirja oled kirjutanud -

Maar. [astub ruttu Ludwigigi juurde,
mõtab ta käevarrast kinni ja sosis-
tab talle.] Jumala pärast ettevaat-
likult!

Ludwig [edesijätkates, sobralikult,
pehmelt] Ma tahaksin häameeliga
teada mis kiri see on.

Edith. [täis armastust] Ma tean
ju kuidas see sind rõõmustab,
ama äega koos olla, keda sa ... nii
kaua ... enam näinud ei ole ...
siis kirjutasin ma temale -

Ludwig. [lööb imestades käsa raseksa]

Sina temale?

Edith. [naturaalse häbenedes] Ja pahu-
sin teda tänase meie juurde löu-
naks

Ludwig. Lünnaaks?

Ellak. [Franziskale pool naljult]

Saovin ämne, taktri häva!

Ludwig. See on ju ... sina ... seda ...

seda ei oleks sul sugugi tarvis al-
 mud teha - - - see saab sind - ei,
 ma tahtsin ütelda, [nõõmuga]
 see oli ju kõige ilusam märke, mis
 sul üleüldse tulla võis! Sina! - - -
 lla ei saa ainult au - - - ah, sa
 tahtsid mulle nõõmu valmistada
 tada selle väikese talli eest - - -
 na astu - - - sa ei pea mitte ütlee-
 ma, et sa minust üle oled - - -
 kui siis juba suur pidusöök tu-
 leb, siis peab sinu ema ka tingi-
 mata saäl juures olema!
Ellax. [Frankiskali] Tä kutsus
 oma ämma lõunaks, see on pöör-
 de!

Edith. Ei, see ei lähe mitte!

Ludwig. Mis pärast ei peaks see
 siis mitte minema?

Edith. lla tean ju kui vastumeelt
 see sulle on -

Ludwig. Hastumeelt? kes seda

siis ütles? Just vastuvõetav! A, sa
pead imestama! Ma telefonuerin
atsekõhe kaupmehele, kes tema
majas elab... Tunni aja pärast
võib ta siin olla! [Tahab ära min-
na]

Edith. [hviat teda tagasi] Ei, sa
ei tohi mitte!

Franz. [tasa Edithile] Ära takista!

Ludwig. Tunni aja pärast on ta
siin. [pausel resekelt ära]

25 etendus.

Max. Franziska. Edith.

Edith. [äritatud] Ma ei tea sugu-
gi, Ludwig on minu meelest nii
imelik. Mis temaga äieti on? Põ-
an nii koojuni teistsugune - - -

Franz. [naeratades] Väib olla on
sinu teistsugune ümberkäimi-
sõnii püha mõju avaldanud.

Edith. Ah jumal, kui imelik
ma olen, kui ta jälle teiseks

naans!

Franz. Tä saab kindlasti tervene.

Selle pääle võid sa juldge alla.

Ludwig [astub keselt sisse]

26. etendus.

Max. Franziska. Edith. Ludwig.

Ludwig. [muigates rääkides] Kamp-
mehe poolipoiss jõuab juba tuiset
üles.

Edith. [teda kallustades] Minu ar-
mas Ludwig!

Max [paabuljusti Franziskale]

lla usun me võime ärasõidale
elluvalmistada [kõvasti Ludwi-
gile]. Me tarvitame enne lõunat

selle jaoks, et me oma reisiplaa-
ni muutmist, saju teatada

Franzi. [ära minnes]. Nägemis ni.

Max ja Franz [lähevad keselt ära]

27. etendus.

Edith. Ludwig.

79.

Ludvig. [ännelikult] Minu meelest
on nagu oleks terve mäddik ennast
muutnud. Kõik naerab ja särab
näemas hulguses! Nagu oleksin
ma sejasest unenäost ärganud,
aga ma ei mäleta seda sugugi
enam, mis unenägu see äieti oli
Edith. [ännalt teda kaalustades] See
unenägu ei pea ka idagi enam
sinu mälestuses ärkama!

Ludvig. [paneb käed Edithi ala
peäle ja näitab talle näsku] Ma
ei tea, kuidas see äieti tulnud on,
et ma sind häskitselt nii ilusas
valguses näen, nagu kunagi enne
nii kaua kui meie abielus olime,
ma ei tea, mis see äieti oli, mis
meid korraga üheteisele nii lähe-
dale viis, ma tean ainult, et see
nõnda on, ja et ma selle üle änneli-
k olen.

Edith. [sisistades] Armsam!

Ludwig. Mii õnnelik, et ma oma
ainsama mure sinu pärast ära-
unustada võiksin.

Edith. [imestades] Ellure mimm pä-
rast?

Ludwig. [juttu teisele viies] Ei, ei,
ma arvasin ainult nii. [Hõtab
ta pärast kinni] Maata mulle äige
atso.

Edith. Nah?

Ludwig. Ja näed nii härske nii
hiilgast välja

Edith. Sellepärast, et ka mina
mii õnnelik olen nagu ma seda
oma elus siamaani veel ei ole
elanud, nüüd, nüüd, kus ma
sind alles aieti amaks võin ni-
metada.

Ludwig. Armas südamesene [Beud-
leb teda!]

Edith. Kui keelugi pärast hirmul
oled, siis saad alles aieti aru, kui

armas ta sulle av.

Ludvig. [matuse imestades] Kas sa seda minu kohta tähendad?

Edith. Kelle kohta siis muide? kui ma külesin, kui rasketi sa - [jätas pauseli]

Ludvig. [imestades] Mis ka külesid?

Edith. Midagi, midagi... ma tahtsin ütelda, kui ma... tähele panin, kuidas mina viiti selle juures siiski elin, et sina muide... isegi... võõramaks jäid -

Ludvig. [teeb tõrjuva liigutuse]

Edith. Et ma kindel ehk hoopis kaotada võiksin -

Ludvig. See on määda, igasest.

Edith. O Jumal, ma elin ju minul, nii lapsik, nii halb, aga armu sulle andes, armas, kallim mees, ma elin nagu pimedusega täsedud, nagu xari on mul kaitult silmade eest langetatud.

Ludvig. [Hõtab tema piha ümber
 pinni, ornalt] Ära näagi miisi.
Edith. Sa ütlesid kard, et see naese
 enese teha on, amale seisukohta
 luua, nii madalat väi nii kõr-
 get kui ta ise ^{tahaks} et ta miisama hõs-
 ti mehe kaaslaseks väib olla, kui
 ka... tühisese uhkuse asjaks väib
 langetada - ja naene, kes oma mu-
 ruga väikestes asjades mehe suurt
 muuet tema pärast ära ei tase,
 naene, kes mitte liig uhke ei ole, et
 mehe käest ainult võtta, ja temale
 midagi vastu äi paku, miisugune
 naene ei ole tõesti miind midagi
 kui kallihimuline uhkuse asi,
 sellest saan ma miind sugava
 häbitundmusega aru - tänasest
 pävast pääle katsun ma miind
 sinu kaaslane olla!

Ludvig. [ülistunelik, teda kaelusta-
 des] Seda sa alid juha sellest sil-

mapilgust pääle!

Max. [astub keelt sisse ja jääb
kuulatades seisma!]

28. etendus.

Ludwig, Edith, Max. [tagasiinvas!]

Ludwig. [Edithile edasi jätkates.] Kas
tead mis ma müüd tahaksin?

Edith. Nah?

Ludwig. Ma tahaksin oma lepitu-
lepidu päris uuei pühitsemise ja
et sa minu äde mitte ei oles kut-
sumad.

Edith. [räämsalt] ja sina mitte
minu ema! See oli mul ja pra-
gu keele pääl! Nõib alla võime väi-
me neile teatust saata, et haki-
line taksitus.

Ludwig. Muudugi!

Edith. Armaskallikene [kaelustab
ja sundleb teda]

Max. [enele, aaja korasti] Egas-
tid!

Ludwig. ja Edith [laavad teineteise
kahti ja vaatavad ehmatavalt
Maxi poole]

Ludwig. [Maxile] Sa oled siin?

Max. Minu naisele on kirjutuse
paber alla läpnud.

Edith. Ma taan kogu [lähedusse
ära paremale poole]

29. etendus.

Ludwig. Max.

Ludwig. [naturee pahaselt] Kuule
Max, seda ei oleks sa tegema pida-
nud -

Max. Ma ei saa sinust aru.

Ludwig. Kui suure abielupaari ma-
jas elad, siis ei tohi nii astama-
ta -

Max. Ma arvasin -

Ludwig. Ei tohi ameti nort naist
nii piinlikuse seisukorda saata.
Mis sa arvasid?

Max. Et nagu inimestega Teie

elate.

Ludwig. Meie üksteisega elame?

Max. [Edasijätkates] Misugust as-
ja ütleks ette ei tule.

Ludwig. Kuid ei saa mina si-
must aru.

Max. Noh, sa ütlesid mulle ju ome-
ti-

Ludwig. Mis ma ütlesin?

Max. Et sa omas abielus häda ämme-
tu oled.

Ludwig. Seda olen mina? - Seda...
seda,, Seda ei ole mulle unesgi
mulle tulnud.

Max. Kuidas?

Ludwig. [Ugaselt] Ila ei saa su-
guji aru mis sind selle mõtte
peäle on viinud. Ila näaksin
sill üsna üldiselt abielu häbe-
korrast, see ei puutunud aga su-
guji minevusse ja ädithisse.

Max. Miiis?

Franz. [Tuleb kesselt]

30. etendus.

Ludwig, Max, Franz.

Franz. Ma tahtsin ainult järele
haadata kuhu sa jäid, Max.

Ludwig. Ah kirjutusepaber... mi-
nu naene otsis seda juha, noil
olla et ta ei lisa. [lähel parem. p. ära!]

31. etendus.

Max, Franziska.

Max. [naerdes] Franzi, meie väi-
me küll rahulikult oma etteksvatu-
tud tinnast piirsongi taimeada!

Franz. Ja?

Max. Ma tulin parajasti siia
sisse, kui nad teineteisega nõuu
pidasivad, kuidas ema ja äde jäl-
le majast välja taimeada -

Franz. [naerat] Siis ruttu uorimees!

Neil ei ole enam kedagi waja!
Kõige parem tunnistus sellest, et
meie abinõud on aidanud!

Max. [naerdes] Ja et ka arsti
enam tarvis ei ole! Nad ei julge
seda ainult ütelda, Aga wata,
misle muudame nende salaja-
mad seerid sõnadeks! Seda
wäikest nalja wõime me amale
selle wäewa pääle ameti lubada!
Ja karistust on nad ära teeni-
nud!

Franz. Mis ta tahad teha?

Max. Pane tähele ja ole mulle alims.
Ludwig ja Edith [tulwad parem. p.]

32. stendus.

Max. Franziska. Ludwig. Edith.

Edith. [kirjutuskaberiiga] Siin on pa-
ber!

Franz. Tänan [lähenad ära kerkelt]

Max. [Kilnawa häälisega] Ma pean
ama maist aitama adressi kirju-
tada: [lähel Franzile järele]

33. etendus.

Ludwig. Edith.

Ludwig. [Haatab Maxile järel] Ta peab oma naist aitama adressi kirjutada? See kõlab ju peaaegu kui pilge. - Tead sa, Edith, kui ta mitte minu kõige parem sõber ei oleks...

Edith. Kuidas?

Ludwig. Sa ei tohi minust mitte halvasti mõelda, armas Edith, see on äieti väga inetu mõte, mis mul on... aja...

Edith. Ma kardan, ma pean enesele sedasama etteheidet tegema. Ma olen Franzissat küll armastama hakanud, aja... aja mis ma temale pühendama pean, harastan ma sinult...

Ludwig. Kaheseks päevaks tahtsivad nad jääda...

Edith. Ferme igavik...

Marj ja Franziska [tulevad keevelt]

34. etendus.

Ludwig. Edith. Marj. Franziska mis Anna
Ludwig. Sial nad on juba jälle.

Marj. [Keskades] Meie ei eksita omel-
ti?

Ludwig. Eksita? Ma ei tea, mis sa
selle pilkava häällega äige tahad,
armas säber.

Marj. Pilkava häällega? Ma ei
tea sugugi, et mul pilkav hääl
on. Just vastuksa, mille näitab
et sa natuke äritatud oled, kas
sind mingi asi vihastanud on?
Kas sa ehk jälle kord [rõhuga]
teas korda jalule seadsid?

Edith [haavatult ja ägedalt] Peab
see ehk tähendama tehtri härra,
et mina küllalt kerra järele ei saa-
ta?

Franziska. Aga armas Edith, mis-

pärast siis kehe nii ägedalt? Mis
siis sinu hää tüju nii häkitselt
ära on rippunud? [Rõhuga] Kas sa
mees sulle ära keelas mõne palli
peale minemast

Ludwig. [Hakeldamisi küsides Fran-
ziska ja Edithi peale naadates,
päris kohmetu] Ilina... - - - - -
anna nou-
sell... - - - - - palli peale minemast?

Max. [Eska sellesama pilkava hää-
uga, rõhuga, Ludwigile peale] Väi on
sind juuresilja müüa ~~pe~~ naese
pasuna hääl rihastanud?

Edith. [Hakeldamisi küsides Ilina
ja Ludwigile otsa naadates] Juure-
hilja naese... - - - - - pasuna... - - - - -
hääl?!?

Max. [Ädasi jätkates Ludwigile]
Väi on mõni hull teel sind nii-
hiisi äritanud?

Edith. Hull teel?!?

Ludwig. [kes ilmaaegu katsus lõ-
nu leida] See on... - - - - - aja ameti...

Mari. Ah, ma näen... [astub puh-
uti juurde majalinda kausikese
juurde] ah nii... see on igatahes
 kole! See noormees siin vahil ja sin-
 na murra selle asemel et otsustada
 uaktida! [pööras kausi] Sõg mu pois-
 sa pead oma nina ilma pist-
 ma... nii... nii...

Edith. [äritatud, küsivad pilguga
Suudsoigi poole] Nina?... Muu ju-
 mal...

Suudsoig. [juukses Maxi juurde ja
kisub tema käest kausi ära, ärita-
tult] Nii ehk nii... kaada sina...
[juukses kausiga ettepoole ja vis-
kab ta ägedale pörandale, nii
et ta tünikoks läheb] oma enese
 nina järele! [kuna ta ennast
nahustada püüab] See on ometi...
 nature... ninda ütelda... ime-
 lie!... Sind võetakse minu ma-
 jas kõige lahjemini vastu - ja

selle eest näib see sulle lõbu tege-
ma, selle maja änn-

Edith. [Prantsiska pasle] Hävitada!

Max. [Ludwigile] Ma kordasin
ju ainult sinu süüdistusi -

Pranz. [Edithile] Ja mina sinu
kaelamisi -

Max. Aga kui Te nüüsi aja
pääle vaatate, siis oleks küll pa-
nem, kui meie sellest majast jäl-
li ^{ära} läheme?

Ludwig. [Haikib]

Pranz. [küsides] ellis, Edith?

Edith. [Haikib piinlikult]

Pranz. [Haakub valjult naerma]

Haikimine on ka vastus!

Max. [Haerab ka]

Lud. ja Edith [vaatavad teineteisele
imestades otsa] Ja... mis see...
siis peab...

Max [naerdes Ludwigile] Siis täes-
ti! kes see oli kes vaimustusega

hüüdis, et ta meid isegi ära
ei aja?

Frantz [Edithi poole, tema endist
häält järelle tehes] jalgi! Jalgi!

Ludwig [segane] ja armas isegi,
see oli...

Max. Mõu tunni eest!... kas see
tänu meie ravitsemise eest on?

Ludwig ja Edith [imestamult] Ra-
vitsemise eest?

Frantz [maljaka häälega Edithile]

Tänu selle eest et meie su. mehe
tema närvihaiqusest terveks tegi-
me?

Ludwig [koosuni imestades.] Milline
närvihaiqusest?

Max [maljakalt Ludwigile] ja
sina abikaasa südamehaiquse-
st?

Edith [imestades] Mida
mehaiqusest?

Max [raamsalt] Kas Te siis sul

aru ei saa, Teie tervessaanud
haiged? Noh, olge niid üks
teisele tervetena ainult seda,
mis Te üks teisele haigetena oli-
te, siis alate Te arstidele rüesabi-
kult tasumud ja nad jätavad
Teid häämellega üksi.

Ludwig [arusaades] Miisugust vome-
tat mõngite Te meiega?

Max. ja kommet, aiige vana
äpetusega: et armastama pead
kui vastuarmastust tahad lii-
da.

Ludwig. [häbenenud Maxi peale
südameiselt] Armas isher!

Edith. [Franziska peale] Franziska!

Anna [astub keskest sisse] Haari-
mees astab. [Lähel parem. p. ära]

35. etendus.

Ludwig, Edith, Max, Franz.
Max. Klage hästi!

195.

Ludwig. [imestades] Mis see peab tähendama?

Max [naeratades] Moorlane on ama kohuse täitnud, moorlane võib minna. [klatab Ludwigile kätte]

Ludwig. [äritabult] kuidas? ... Seda ei tohi Te teha, Te peate jääma... [tahab teda tagasi hoida]

Edith [laial Franzisat] Franziska!

Max. Pe teate ju, et me edasi reisima peame! Ja õnnelikus abielus on iga kolmas isik üh. arune!

Ludw. Aga ... ei, see ei lähe mitte, see on kohuste talgamine, kui arst ama haiged üksi jätab!

Max [Ludwigile pool saljusti] kassa haiguse tagasitulekut kardad? Siis on sul ainult minu pääle tarvis mõelda

Ludwig. O, sina...

96.

Franziska. Olage hästi!

Max. Jällenõrgemiseni tulval
aastal - haderitena!

Edith [pöörat tähenedes kõrvale]

Ludwig. O, Taps!

Max ja Franziska [tähesad peskelt
ära]

3b. etendus.

Ludwig. Edith. kehe pääl selle
Anna.

Ludwig ja Edith [langetavad teine-
teise kaela ümber]

Anna [astub sell silmapilgul
parem. p. kübara kartonõjoga sisse,
kuna ta väljas haljusti nase pih-
ta koputamud, liigutusega Lud. ja
Edithi poole, kes teineteist kaelus-
tarvad ja teda ei näe, eneseli]

Müüd koputainnma ja müüd
nad ei kuul!

Gesriie

